Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Балтасинская средняя общеобразовательная школа»
Балтасинского муниципального района Республики Татарстан

Рассмотрена и обсуждена на заседании ШМО учителей начальных классов Протокол № 2 от 27 августа 2022 г. Руководитель ШМО Аскарова А.Ш.	Согласована заместитель директора по УВР Залялова Э.Ф. 29 августа 2022 года	Утверждаю Директор школы Г.Ф.Гилязова Приказ №326 от 29 августа 2022года

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА «ЛИТЕРАТУРНОЕ ЧТЕНИЕ НА РОДНОМ (ТАТАРСКОМ) ЯЗЫКЕ»
ДЛЯ 2-в КЛАССА
УЧИТЕЛЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ ПЕРВОЙ КВАЛИФИКАЦИОННОЙ КАТЕГОРИИ АСКАРОВОЙ АЛЬБИНЫ ШАФХАТОВНЫ

Рассмотрена и принята на заседании

педагогического совета

протокол № 2

от «29» августа 2022 г.

2022- 2023 учебный год

Уку фәненең укыту планында тоткан урыны

Сыйныф: 2

Укытучы: Әскәрова А.Ш.

Сәгатьләр саны: барлыгы - 34 сәгать, атнага 1 сәгать исәбеннән.

Дәреслек: Ф.Ш.Гарифуллина, И.Х.Мияссарова тарафыннан эшләнгән (Казан, “Мәгариф-Вакыт” нәшрияты, 2017) 2 нче сыйныфның “Әдәби уку” дәреслеге (2 кисәктә)

Планируемые результаты освоения учебного предмета к концу 2-го года обучения

Раздел «Виды речевой и читательской деятельности»: аудирование, чтение вслух и про себя, работа с разными видами текста, библиографическая культура, работа с текстом художественного произведения, культура речевого общения.

Обучающиеся научатся:

- читать целыми словами вслух, постепенно увеличивая скорость чтения в соответствии с индивидуальными возможностями;
- читать про себя в процессе первичного ознакомительного чтения, выборочного чтения и повторного изучающего чтения;
- строить короткое монологическое высказывание: краткий и развернутый ответ на вопрос учителя;
- слушать собеседника (учителя и одноклассников): не повторять уже прозвучавший ответ, дополнять чужой ответ новым содержанием;
- называть имена 2–3 классиков татарской литературы, перечислять названия произведений и коротко пересказывать их содержание;
- перечислять названия произведений любимого автора и коротко пересказывать их содержание;
- определятьтемуивыделятьглавнуюмысльпроизведения(спомощьюучителя);
- оценивать и характеризовать героев произведения (их имена, портреты, речь) и их поступки;
- пользоваться Толковым словарем для выяснения значений слов.

Обучающиеся в процессе самостоятельной, парной, групповой и коллективной работы получат возможность научиться:

- *развивать навыки аудирования на основе целенаправленного восприятия текста, который читает учитель;*
- *устно выражать свое отношение к содержанию прочитанного;*
- *читать наизусть 2-3 стихотворений разных авторов (по выбору);*
- *пересказывать текст небольшого объема;*
- *использовать при выборе книг и детских периодических журналов в школьной библиотеке содержательность обложки, а также страницу «Содержание» или «Оглавление»;*
- *привлекать к работе на уроках тексты хрестоматии, а также книг из домашней и школьной библиотек;*
- *задавать вопросы по тексту произведения и отвечать на вопросы.*

Раздел «Литературоведческая пропедевтика»: узнавание особенностей стихотворного произведения (ритм, рифма), различение жанровых особенностей (народной и авторской сказки), узнавание литературных приемов (сравнение, олицетворение, контраст).

Обучающиеся научатся:

- различать сказку о животных и волшебную сказку;

- определять особенности волшебной сказки;
- различать сказку и рассказ.

Обучающиеся получат возможность научиться:

- *обнаруживать в авторской детской поэзии жанровые особенности фольклора: сюжетно-композиционные особенности сказки-цепочки, считалки, скороговорки, заклички, колыбельной песенки;*
- *обнаруживать подвижность границ между жанрами литературы и фольклора (рассказ может включать элементы сказки, волшебная сказка – элементы сказки о животных и т. д.);*
- *понимать, в чем особенность поэтического восприятия мира;*
- *обнаруживать, что поэтическое мировосприятие может быть выражено не только в стихотворных текстах, но и в прозе.*

Раздел «Элементы творческой деятельности учащихся: чтение по ролям, инсценировка, драматизация, устное словесное рисование, работа с репродукциями, создание собственных текстов.

Обучающиеся научатся:

- понимать содержание прочитанного;
- осознанно выбирать интонацию, темп чтения и необходимые паузы в соответствии с особенностями текста;
- читать художественное произведение по ролям и по цепочке;
- эмоционально воспринимать на слух художественные произведения, определенные программой.

Обучающиеся в процессе самостоятельной, парной, групповой и коллективной работы получат возможность научиться:

- *читать выразительно поэтические и прозаические произведения;*
- *рассматривать иллюстрации в учебнике и сравнивать их с художественными текстами;*
- *устно делиться своими личными впечатлениями и наблюдениями.*

2 нче сыйныфта әдәби уку фәнен укытуның көтелгән нәтиҗәләре

Шәхси нәтиҗәләр:

укучыда татарча укуга кызыксыну, омтылыш уяту; әдәби уку тәҗрибәсе булдыру; үз милләтең белән горурлану, татар теленә мәхәббәт хисләре тәрбияләү;

Метапредметлы нәтиҗәләр:

Коммуникатив :

Укучы өйрәнәчәк: татар халык авыз иҗаты әсәрләрен өйрәнү, мәкаль һәм әйтемнәрне урынлы кулланырга өйрәнү; текстны аңларга, аңлаганны тыңлаучыга җиткерергә, дөрес һәм матур итеп укырга, укыганның эчтәлеген сөйләргә, тема буенча әңгәмә кора белергә, аралашканда тел чараларын урынлы файдалана белергә өйрәнү; әсәрнең темасын һәм төп геройның характерын, эш-гамәлләрен, әсәрдәге вакыйгаларга, геройларга карата үз фикерләрен белдерергә өйрәнү.
Укучы үзләштерү мөмкинлеге алачак: татар халык авыз иҗаты әсәрләрен белү, мәкаль һәм әйтемнәрне урынлы куллана белү; текстны аңлый, аңлаганны тыңлаучыга җиткерә, дөрес һәм матур итеп укый, укыганның эчтәлеген сөйли, тема буенча әңгәмә кора , аралашканда тел чараларын урынлы файдалана белү; әсәрнең темасын һәм төп геройның характерын, эш-гамәлләрен, әсәрдәге вакыйгаларга, геройларга карата үз фикерләрен әйтә белү.

Регулятив :

Укучы өйрәнәчәк: татар әдипләренең иң яхшы әдәби әсәрләре белән танышырга өйрәнү; әдәби әсәрләрне дөрес һәм йөгерек, аңлап, сәнгатьле уку күнекмәләре булдырырга өйрәнү; татар халык авыз иҗаты әсәрләрен , мәкаль һәм әйтемнәрне урынлы кулланырга өйрәнү;
Укучы үзләштерү мөмкинлеге алачак: татар әдипләренең иң яхшы әдәби әсәрләрен белү;

әдәби әсәрләрне дөрес һәм йөгерек, аңлап, сәнгатьле уку күнекмәләре булдыру, уку тизлеге нормаларына сыешу алу; татар халык авыз иҗаты әсәрләрен белү, мәкаль һәм әйтемнәрне урынлы куллана белү.

Танып- белү :

Укучы өйрәнәчәк: халык әкиятләрен һәм фольклор жанрларын, автор әкиятләрен, хикәя, шигырь, мәзәкләрне һ.б. әдәби жанр буларак өйрәнү .

Укучы үзләштерү мөмкинлеге алачак: халык әкиятләрен һәм фольклор жанрларын, автор әкиятләрен, хикәя, шигырь, мәзәкләрне һ.б. әдәби жанр буларак кабул итә белү.

Предметлы нәтиҗәләр:

Укучы өйрәнәчәк: катлаулы булмаган монолог төзергә өйрәнү; геройлар һәм вакыйгаларга характеристика бирергә өйрәнү; укылган әсәрнең эчтәлеген план буенча ачарга өйрәнү; шигъри әсәрләрне сәнгатьле укырга өйрәнү; иптәшләре алдында кыска чыгышлар ясарга өйрәнү; дәреслек һәм фәнни-популяр әдәбият белән эшләргә өйрәнү; алган белемнәрне практикада кулланырга өйрәнү; укытучы ярдәмендә персонажларга бәя бирергә өйрәнү; төркемнәрдә үз фикерләрен дәлилли белергә өйрәнү.

Укучы үзләштерү мөмкинлеге алачак: катлаулы булмаган монолог төзи белү; геройлар һәм вакыйгаларга характеристика бирү; укылган әсәрнең эчтәлеген план буенча ачу; шигъри әсәрләрне сәнгатьле укый белү; иптәшләре алдында кыска чыгышлар ясау; дәреслек һәм фәнни-популяр әдәбият белән эшләргә күнегү; алган белемнәрне практикада куллана белү; укытучы ярдәмендә персонажларга бәя бирә белү; төркемнәрдә үз фикерләрен дәлилли белү.

Универсаль уку гамәлләре формалаштыру

Танып белү универсаль уку гамәлләре:

- дәреслектә ориентлаша белү;
- шартлы билгеләрнең телен белү;
- текстның билгеле бер өзегенә дәреслектән иллюстрацияне табу;
- тексттан билгеләнгән өзекне табу;
- материаль объектлар кулланып биремнәр үтәү;
- дәреслек һәм мөстәкыйль эш дәфтәрендәге мәгълүматлар белән эшли белү;
- дәреслек һәм хрестоматиядәге, дәреслек һәм мөстәкыйль эш дәфтәрендәге шартлы билгеләрне туры китерү.

Регулятив универсаль уку гамәлләре:

-кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып гамәлләр кылу;
- гамәлләрне таләп ителгән вакытта башлау һәм тәмамлау;
- үз эшчәнлегеңне контрольгә алу, биремне үтәүнең дөреслеген тикшерү;
- тормыш тәҗрибәсен куллану;
- эшләнгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләү.

Шәхескә кагылышлы универсаль уку гамәлләре:

- дәреслек геройларына, күршеңә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы күрсәтү;
- үз уңышларың/уңышсызлыкларың турында фикер йөртү;
- үз мөмкинлекләреңне бәяләү;
- үз эшчәнлегенең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ формалаштыру;
- мәгънә барлыкка китерү («Минем өчен моның нинди мәгънәсе һәм әһәмияте бар?» - дигән сорау кую)

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре:

- тормыш тәҗрибәсен куллану;
- күршең белән хезмәттәшлек итү

2 сыйныф ахырында укучылар түбәндәге нәтиҗәләргә ирешә:

“Сөйләм һәм уку эшчәнлеге төрләре” юнәлеше буенча

Укучы:

- уку тирәлеген киңәйтү йчен, китап уку кирәклегенә төшенергә;
- укылган һәм тыңланган әсәрләрнең эчтәлеген аңларга, аларның төп уен билгеләргә;

- орфоэпик нормаларны саклап, 2 нче сыйныф укучысының мөмкинчелегенә туры килгән һәм укыганны аңларлык темпта (минутка 30-40 сүздән ким булмаган) бөтен сүзләр белән кычкырып укырга;
- укытучы җитәкчелегендә зур булмаган әсәрне эчтән укырга;
- укыла торган әсәргә туры килгән темпны, тонны саклап, тыныш билгеләренә игътибар итеп, текстны сәнгатьле итеп укырга;
- текстларны яттан сөйләргә;
- теләк буенча һәм уку максатыннан чыгып, беренчел кат уку, өйрәнү максатыннан уку, эзләнү максатыннан уку төрләрен кулланып укырга;
- әдәби, фәнни-популяр мәкалә, мәгълүмати текстларны гамәли аера белергә, охшашлык-аерымлык принцибы буенча чагыштырырга;
- әсәр эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирергә һәм әсәр, геройлар, аларның эш-гамәлләре турында диалог төзергә;
- әсәр һәм китап исемен дөрес атарга, әсәр исемен, аның эчтәлеккә туры килүен аңлатырга;
- әсәр геройларының эш-гамәлләрен әхлакый күзлектән чыгып бәяләргә, үзенеҗ эмоциональ-рухи байлыгын баетырга;
- әзер план буенча өйрәнелгән әсәр эчтәлеген сөйләргә, эчтәлекне кыскартып һәм тулысынча сөйләү төрен үзләштерергә;
- тема, жанр һәм авторга мөнәсәбәте буенча әсәр, китапларны төркемләргә, әсәрнең үзенчәлекле якларын ачыклый белергә;
- китап төрләрен (китап-әсәр, китап-җыентык), китап-җыентыкларны темасы һәм жанры буенча аера белергә өйрәнә.

укучы

- укылган әсәрнең әхлакый эчтәлеген аңларга, гомумкулланышта булган әхлакый нормаларга таянып, геройларның эш-гамәлләренә бәя бирергә, әсәр турында үз фикерен белдерергә;
- автор позициясен аңларга, автор фикере белән килешү-килешмәвен дәлилли белергә;
- төрле типтагы китаплар: китап-әсәр, китап-җыентык белән эшләргә, китапның тиешле структур элементларын (эчтәлек, кереш сүз, тема, автор, сүзлек) таба белергә;
- балалар өчен иҗат ителгән вакытлы матбугат, тема, жанры һәм авторга мөнәсәбәте буенча әсәрләр табу максатыннан китапханә фондыннан файдаланырга өйрәнергә мөмкин

“Әдәби пропедевтика” юнәлеше буенча

Укучы:

- шигъри һәм чәчмә әсәрләрне аерырга; шигъри һәм чәчмә әсәрләрне атый белергә;
- 2-3 билгесе буенча әсәрнең жанр төрен (әкият, хикәя, шигырь) билгеләргә;
- Әдәби әсәр текстындагы сүзләрнең синонимнарын табарга, сүзнең туры һәм контексттагы мәгънәсен аңларга;
- Әсәр текстларындагы эпитетларны, чагыштыруларны, сынландыруларны табарга;
- Сөйләмдә жанр төрләренең исемнәрен һәм әдәби төшенчәләрне (әкият, хикәя, шигырь, тылсымлы әкиятләр, хайваннар турында әкиятләр, көнкүреш әкиятләре, диалог, әсәр, әсәр авторы, әсәр герое, чагыштыру, эпитет) кулланырга өйрәнә.

Укучы:

- Сүзләрнең синонимнарын табарга, сүзнең туры һәм контексттагы мәгънәсен аңларга;
- Әсәрләргә анализ ясаганда, өйрәнелгән әдәби төшенчәләрне кулланырга;
- Геройларның монологик сөйләмен, диалогларны табып укырга өйрәнергә мөмкин.

“Иҗади эшчәнлек” юнәлеше буенча

Укучы:

- Әсәр геройларының образ үзенчәлекләрен аңларга, рольне сайларга, герой репликаларын образга туры китереп, рольләргә бүленеп укырга;
- Зур күләмле булмаган әсәрләрне яки аерым эпизодларны сәхнәләштерергә;
- Әкиятләр сөйләргә;
- Өйрәнелә торган әсәр һәм аерым эпизодларга “тере картиналар” модельләштерергә;
- Әсәр геройлары турында төрле вакыйгалар уйлап чыгарырга яки әсәрне ахырын дәвам итеп сөйләргә өйрәнәләр.

Укучы:
- Өйрәнелә торган әсәрләргә иллюстрацияләр ясарга;
- Әсәрнең аерым эпизодларына сүзле сүрәт "ясарга";
- Темалар буенча "Халык һәм автор әкиятләре" темасына күмәк яки шәхси проектлар эшләргә өйрәнергә мөмкин.

"Уку материалы белән эшләү" юнәләше буенча

Укучы:
- Әсәрнең төп уен билгеләргә;
- Әдәби әсәр текстында геройлары, китапның структур элементлары-автор, жанр төре турында мәгълүмат табарга;
- Әсәр текстларын кисәкләргә бүлергә, текст планнары төзергә;
- Текстның төрле кисәкләрендә булган мәгълүматны чагыштырырга һәм гомумиләштерергә өйрәнә.

Укучы:
- Дәреслектән һәм белешмәләрдән кирәкле мәгълүматны мөстәкыйль таба белергә;
- Китап аппаратыннан китап, китапның авторы турында мәгълүмат табарга;
- Фәнни-популяр әсәр текстыннан һәм белешмәләрдән предмет, күренеш турындагы мәгълүмат туплый белергә;
- Текстта булган мәгълүматны мәгълүмати чыганаклар белән чагыштырырга;
- Модельләре буенча әсәрләрне чагыштырырга, тулыландырырга, төзәтергә, ачыкларга өйрәнергә мөмкин

СОДЕРЖАНИЕ УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА "ЛИТЕРАТУРНОЕ ЧТЕНИЕ НА РОДНОМ ЯЗЫКЕ» (ТАТАРСКОЕ) В0 2-ОМ КЛАССЕ (1 ПОДГРУППА)

Виды речевой и читательской деятельности. Восприятие речи на слух, понимание текста, ответы на вопросы по содержанию, умение задавать вопросы по содержанию прослушанного, определение последовательности событий.

Аудирование. Умение воспринимать на слух звучащую речь: чтение текста вслух учителем и одноклассниками, высказывания собеседников, адресованные себе вопросы.

Чтение вслух. Укрепление чтения как основы для перехода от слогового чтения к чтению целыми словами, а также постепенного увеличения скорости чтения. Формирование мотива читать вслух в процессе чтения по ролям и чтения по цепочке. Освоение особенностей выразительного чтения (чтение отдельных предложений с интонационным выделением знаков препинания на начальном этапе, жанровые требования и ограничения самого читаемого текста – лирическое стихотворение читается не так, как былина, а гимн – не так, как колыбельная песенка или прибаутка, и т.д. – и осознанный выбор подходящих к случаю интонации, тона, пауз, логических ударений).

Чтение про себя. Умение самостоятельно читать текст небольшого объема.

Говорение. Освоение разновидностей монологического высказывания: в форме краткого или развернутого ответа на вопрос. Освоение особенностей диалогического общения: умение слушать высказывания собеседника и выражать к ним свое отношение (согласие /несогласие). Умение спорить, опираясь на содержание текста. Этическая сторона диалогического общения – использование норм речевого этикета и воспитание сострадательного отношения к проигравшей в споре стороне.

Письмо (культура письменной речи.) Различение видов текста (текст-повествование, текст-описание, текст-рассуждение) и их практическое освоение в форме мини-сочинений; краткие сочинения по личным наблюдениям и впечатлениям;

Работа с текстом художественного произведения. Умение определить характер героя (через его словесный портрет, анализ поступков, речевое поведение, через авторский комментарий), проследить развитие характера героя во времени, сравнительный анализ поведения разных героев. В результате работы с текстом: умение выделять в тексте разные сюжетные линии; видеть разные точки зрения или позиции; устанавливать причинно-следственные связи в развитии сюжета и в

поведении героев; понимать авторскую точку зрения; выделять основную мысль текста; обнаруживать выразительные средства.

Работа с учебными и научно-популярными текстами. Обучение структурированию научно-популярного и учебного текстов, выделению в тексте отдельных частей, ключевых слов, составлению плана пересказа.

Формирование библиографической культуры. Умение пользоваться аппаратом учебника (страницей «Содержание» или «Оглавление», системой условных обозначений), навыки работы с дополнительными текстами и иллюстрациями. Представление о книге-сборнике, книге-произведении, о периодической печати, о справочной литературе. Систематическое использование словарями. Представление об алфавитном каталоге библиотеки. Практическое использование фондов школьной библиотеки в учебном процессе. Знакомство с книгой как с особым видом искусства, изучение ее элементов.

Внеклассное чтение. Организация подготовки учащихся к самостоятельному чтению книг, расширению и углублению читательского кругозора, познавательных интересов.

Устное народное творчество. Широко используется как материал для обучения грамоте, родному языку и словесности. Формирование элементов литературоведческих представлений. Представление о фольклорных произведениях. Жанровое разнообразие фольклорных произведений (докучная сказка; сказки о животных, волшебные и бытовые сказки; малые фольклорные формы: загадки, считалки, колыбельные песенки, пословицы и т.д.). Авторская литература: жанры рассказа и литературной сказки, авторская поэзия. Особенности стихотворного текста (ритм, рифма). Различение рифмы и понимание содержательности каждого конкретного вида рифмы. Освоение понятий «тема» и «основная мысль», а также «основное переживание» героя произведения.

Работа с текстами разных видов и жанров литературы. Понимание жанровых особенностей текста (волшебная сказка, докучная сказка, рассказ, колыбельная песенка, гимн и т.д.)

Работа с произведениями разных видов искусства (литература, живопись, прикладное искусство, скульптура, музыка). Представление о литературе как об одном из видов искусства (наряду с живописью, музыкой и т.д.). Сравнение особенностей мировосприятия писателя, живописца и композитора. Сравнение произведений, принадлежащих к разным видам искусства.

Элементы творческой деятельности. Чтение художественного произведения (или его фрагментов) по ролям и по цепочке. Умение читать выразительно поэтический и прозаический текст. Умение осознанно выбирать интонацию, темп чтения и делать необходимые паузы в соответствии с особенностями текста. Умение рассматривать иллюстрации в учебнике, сравнивать их с художественными текстами. Практическое освоение малых фольклорных жанров (загадки, считалки, колыбельные песни), сочинение собственных текстов и инсценировка их с помощью выразительных средств (мимики, жестов, интонации).

Круг детского чтения. Произведения устного народного творчества Малые жанры фольклора (прибаутки, считалки, скороговорки, загадки, заклички); народные сказки (докучные, сказки о животных, бытовые, волшебные); пословицы и поговорки. Авторские произведения, басни. Разные виды книг: историческая, приключенческая, фантастическая, научно-популярная, справочно-энциклопедическая литература; детские периодические издания (детские журналы).

В природе осень

Габдулла Тукай. Туган тел / Родной язык

Закия Туфайлова. Туган ил / Родная страна

Резеда Валиева. Туган җир / Родная земля

Гариф Галиев. Туган ил кайдан башлана? / С чего начинается Родина?

Ринат Маннан. Татарстан флагы / Флаг Татарстана

Газинур Морат. Иң матур ил / Самая прекрасная страна

Казан кайнаган урын / Легенда о Казани

Шәһәр нигә Казан дип аталган? / Легенда о том, почему город называется Казань?

Устное народное творчество

Әпипә / Народная песня

Матур булсын /Народная песня «Пусть будет прекрасно»

Табышмаклар / Загадки

Санамышлар / Считалки
Мәзәкләр / Шутки
Мәкальләр / Пословицы
Әкиятләр / Сказки.
Хәйләгә каршы хәйлә / Татарская народная сказка «Хитрость против хитрости»
Моя Родина: наше детство, в природе осень
Музахит Ахметзянов. Көз / Осень
Николай Сладков. Көз җитте / Наступила осень
Амина Бикчантаева. Тәмле сүз / Приятное слово
Шаукат Галиев. Рәхмәтләр хакында / Про «спасибо!»
Рафис Гиззатуллин. Тылсымлы сүз / Волшебное слово
Накип Каштанов. Ачулы туп / Злой мячик
В природе зима. Зимние развлечения
Шаехзадэ Бабич. Кышкы юл / Зимняя дорога
Шариф Биккул. Урман читендә / На опушке леса
Жавад Таржеманов. Һай, Кыш бабай... / О-оо Дед Мороз!
Мир животных
Резеда Валиева. Ак песи / Белая кошка
Рабит Батулла. Куян баласы Нуян / Зайчонок Нуян
Муса Джалиль. Күке / Кукушка
Зиннур Хуснияр. Тукран тәүбәсе / Раскаяние дятла
Амина Бикчентаева. Үрдәк беренчелекне алган / Как утка стала победительницей
Кем нәрсә ярата / Татарская народная сказка. «Кто что любит»
Итагатьле мәче / Литовская народная сказка «Послушный кот»
Комсызлык бәласе / Венгерская народная сказка. «Жадность погубила»
Юмарт Дөя / Казахская народная сказка «Щедрый Верблюд»
В природе весна
Амина Бикчантаева. Апрель ае / Месяц апрель
Марс Шабаев. Ташу / Половодье
Роберт Миннуллин. Яз керде өебезгә / Весна пришла в наш дом
Закария Ахмеров. Агачлар да авырый / И деревья болеют
Рафис Корбан. Җиңү бәйрәме / Праздник Победы
Хакимзян Халиков. Рәхмәт сезгә, ветераннар! / Спасибо вам, ветераны!
Рафис Гиззатуллин. Миләш нигә әче? / Отчего рябина кислая?
Моя семья. Лето
Ильдар Юзеев. Һәркемнең үз эше / У каждого своё дело
Клара Булатова. Әниемнең кызы юк бит / Нет у мамы дочки
Рустем Мингалим. Канатларың булса / Были бы крылья
Ахмет Исхак. Ана рәхмәте / Благодарность матери
Братья Гримм. Боткалы чүлмәк / Горшок каши
Шаукат Галиев. Тәмле җәй / Вкусное лето
Лябиб Лерон. Җәйге бәхәс / Летний спор
Эльмира Шарифуллина. Сабантуй / Сабантуй
Рафис Корбан. Кояш – безнең дустыбыз / Солнце – наш друг

Укыту фәненең эчтәлеге

Тыңлау (аудирование). Әдәби әсәрне зиһенгә алу. Ишеткән сөйләмне кабул итү. Әңгәмәдәшеңнең фикерләрен, төрле текстларны укыганны тыңлый белү. Сөйләм барышында әйтелгән фикерне аңлау, ишеткән әсәрнең эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү, вакыйгалар эзлеклелеген билгеләү. Бер үк һәм төрле әсәрләрнең персонажларын чагыштыру; әдәби әсәргә һәм персонажларга карата үз мөнәсәбәтеңне белдерү. Авторның үз геройларына булган мөнәсәбәтен ачыклау.
Уку. Кычкырып уку. Күләме зур булмаган текстларны, татар теленең үзенчәлекле авазларын дөрес әйтеп, иҗекләп укудан, әкренләп, йөгерек, аңлап, сүзләп укуга күчү.

Зур булмаган текстларны яки әсәр өзекләрен укыганда, эчтән укырга өйрәтү. Уку тизлеген даими арттыра бару. Укыганда, орфоэпик һәм интонацион нормаларны саклап, сәнгатьле итеп укырга өйрәтү. Уку эшчәнлеге буенча үзконтроль һәм үзбәяләү күнекмәләрен формалаштыру.

Текст белән эш. Текстта кулланылган сүз һәм сүзтезмәләрне аңлау. Күпмәгънәлелек очракларын аеру, чагыштыруларны билгеләү. Текстны мәгънәле кисәкләргә бүлү һәм укытучы җитәкчелегендә гади план төзү; укытучы ярдәме белән әсәрнең төп уен билгеләү. Әзер план буенча әсәр эчтәлеген сөйләү; текст буенча сорау һәм биремнәрне мөстәкыйль үтәү.

Уку тирәлеге. Татар халкы һәм башка халык фольклоры әсәрләре: табышмак, санамыш, мәкаль, җыр, риваять, мәзәк, әкият. Татар балалар язучылары һәм шагыйрьләре, рус һәм чит халык авторлары әсәрләре. Фәнни-популяр әсәр, әкият, хикәя, шигырь жанрлары.

Библиографик культура. Китап белән эш. Китап элементлары: китап тышлыгы, титул бите, бүлек һәм эчтәлек исемлеге, иллюстрация. Китап төрен билгеләү: әсәр, җыентык, сайланма әсәрләр, вакытлы матбугат (балалар журналы яки газетасы); автор турында белешмә, әсәр язылган чор турында мәгълүмат туплау.

Әдәби пропедевтика. Әдәби төшенчәләрне аңлау: әдәби әсәр, фольклор әсәрләре, халык әкияте, шигырь, хикәя, көнкүреш әкияте, хайваннар турындагы әкият, тылсымлы әкият, уйдырма, мәзәк, тизәйткеч, әдәби әсәр герое, реаль һәм уйдырма вакыйгалар, әсәр исеме, авторның исем-фамилиясе, диалог, рифма, чагыштыру, сынландыру (җанландыру).

Укучыларның иҗади эшчәнлеге. Сүз сәнгатенә кызыксыну уяну. Кечкенә күләмле әкият һәм хикәяләр уйлап чыгаруда катнашу. Әсәр персонажларының берсе исеменнән әкиятне сөйләү. Әкият, хикәя эчтәлеген дәвам итү, башын һәм ахырын үзгәртү. Иҗади-коллектив эшләр: «Әкият геройлары» темасына проектлар, дәрес-әкият, дәрес-тамаша, дәрес-конкурс, дәрес-уен һ.б. әзерләү һәм үткәрү.

Уку материалы белән эш. Китап аппаратына (титул бите, аннотация, кереш сүз, «Автор турында», «Автордан» рубрикалары) таянып, мәгълүмат туплау. Герой исемнәре, геройларның эш-гамәлләре, автор позициясе, укучы фикере турында таблицалар төзү. Укыганда, герой һәм әсәргә бәяләмә биргәндә, таблицада язылган мәгълүматтан файдалану. Автор, жанр, тема һәм китап төрләре турында мәгълүмат булган таблицаларны тулыландыру.

Әдәби укудан тәкъдим ителгән әсәрләр минимумы

Туган ил ул бер генә, чәчәк кенә, гөл генә (5 сәгать)

Габдулла Тукай «Туган тел”, Закия Туфайлова «Туган ил” . Резеда Валиева “Туган җир” . Гариф Галиев “Туган ил кайдан башлана?” Ринат Маннан “Татарстан флагы”. Газинур Морат “Иң матур ил”. “Казан кайнаган урын” “Шәһәр нигә Казан дип аталган?”

Халык әйтсә, хак әйтә (3 сәгать)

Әпипә, Матур булсын, табышмаклар ,санамышлар, мәзәкләр, мәкальләр, әкиятләр “Хәйләгә каршы хәйлә”

Алтын көз килә туган илемә (4 сәгать)

Моззахит Әхмәтҗанов “Көз”, Николай Сладков «Көз җитте”

Балачак мизгелләре (4 сәгать)

Әминә Бикчәнтаева “Тәмле сүз”, Шәүкәт Галиев “Рәхмәтләр хакында”, Рафис Гиззатуллин “Тылсымлы сүз”, Нәкыйп Каштанов “Ачулы туп”

Ап-ак карлар яуганда (5 сәгать)

Шаехзадэ Бабич “ Кышкы юл”, Шариф Биккул “Урман читендә”, Жавад Таржеманов “Һай, Кыш бабай...”

Яраткан кошларыбыз һәм хайваннарыбыз (4 сәгать)

Резеда Валиева “Ак песи”. Рабит Батулла “ Куян баласы Нуян”. Муса Җәлил “Күке”. Зиннур Хөснияр “Тукран тәүбәсе”. Әминә Бикчәнтаева “Үрдәк беренчелекне алган”. “Кем нәрсә ярата” Татар халык әкияте. “Итагатьле мәче” Литва халык әкияте. “Комсызлык бәласе” Венгр халык әкияте.

“Юмарт Дөя” Казах халык әкияте

Яз килә, яз көлә (3 сәгать)

Әминә Бикчәнтаева “Апрель ае”. Марс Шабаев “Ташу”. Роберт Миннуллин “Яз керде өебезгә”. Закария Ахмеров “Агачлар да авырый”. Рафис Корбан “Җиңү бәйрәме”. Хакимзян Халиков “Рәхмәт сезгә, ветераннар!”. Рафис Гиззатуллин “Миләш нигә әче?”

Тату гаилә (3 сәгать)

Ильдар Юзеев “Һәркемнең үз эше”. Клара Булатова “Әниемнең кызы юк бит”. Рустем Мингалим “Канатларың булса”. Ахмет Исхак “Ана рәхмәте”.

Братья Гримм “Боткалы чүлмәк”. Шаукат Галиев “Тәмле җәй”. Лябиб Лерон “Җәйге бәхәс”. Эльмира Шарифуллина “Сабантуй”. Рафис Корбан “Кояш – безнең дустыбыз”

Җиләкле җәй (2 сәгать)

Календарь - тематик планлаштыру

№	Дәрес темасы	Сәгсаны	Үткәрелү вакыты		Искәрмә
			План	Факт	
	Туган ил ул бер генә, чәчәк кенә, гөл генә -5 сәгать				
1	Г.Тукай “Родной язык”. Закия Туфайлова “Родная страна” Восприятие речи на слух, понимание текста, ответы на вопросы по содержанию, умение задавать вопросы по содержанию прослушанного, определение последовательности событий. Г. Тукай “Туган тел”. Зәкия Туфайлова “Туган ил”. Әдәби әсәрне зиһенгә алу. Ишеткән сөйләмне кабул итү. Әңгәмәдәшеңнең фикерләрен, төрле текстларны укыганны тыңлый белү.	1			
2	Резеда Валиева « Родная земля”, Гариф Галиев “С чего начинается Родина?” Понимание текста, ответы на вопросы по содержанию, умение задавать вопросы по содержанию прослушанного, определение последовательности событий. Резеда Вәлиева “Туган җир”, Гариф Галиев “Туган җир кайдан башлана?” . Сөйләм барышында әйтелгән фикерне аңлау, ишеткән әсәрнең эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү, вакыйгалар эзлеклелеген билгеләү.	1			
3	Моя Республика. Ринат Маннан “ Флаг Татарстана”, Газинур Морат “Самая прекрасная страна”.Развитие коммуникативного мышления, умения создавать правильные предложения. Знакомство с символами Татарстана. Минем Республикам. Ринат Маннан “Татарстан флагы”.Г.Морат “Иң матур ил”. Бәйләнешле фикерли белү сәләтен, дөрес җөмләләр төзү осталыгын үстерү.Татарстанның символлары белән танышу.	1			
4	Легенда о Казани. Легенда о том, почему город называется Казань? Работа над народным устным творчеством. Казан кайнаган урын. Шәһәр нигә Казан дип аталган? Риваятьләр. Халык авыз иҗаты өстендә эшләү.	1			
5	Р. Валиева”Казань моя, Казань". Информирование о столице.	1			

	Р.Вәлиева “Казаным минем, Казаным”. Башкалабыз турында мәгълүмат бирү.				
Халык әйтсә, хак әйтә -3 сәгать					
6	Народная песня “Апипа”. Народная песня «Пусть будет прекрасно». Загадки. Считалки. Шутки.Пословицы Әпипә, Матур булсын, табышмаклар ,санамышлар, мәзәкләр, мәкальләр.	1			
7	Сказки. Татарская народная сказка «Хитрость против хитрости». Обучение чтению с соблюдением орфоэпических и интонационных норм. Әкиятләр. “Хәйләгә каршы хәйлә”. Укыганда, орфоэпик һәм интонацион нормаларны саклап, сәнгатьле итеп укырга өйрәтү.	1			
8	Итог знакомства с творчеством татарского народа. Разработка проекта. Татар халкының иҗаты белән танышуны нәтиҗәләү. Проект эшләү.	1			
Алтын көз килә туган илемә -4 сәгать					
9	Г.Тукай “Осень” Укрепление навыков выразительного чтения. Музахит Ахметзянов “Осень” Развитие коммуникативного мышления, умения создавать правильные предложения. Г. Тукай “Көз”. Сәнгатьле уку күнекмәләрен ныгыту. М.Әхмәтҗанов “Көз”. Бәйләнешле фикерли белү сәләтен,дөрес җөмләләр төзү осталыгын үстерү.	1			
10	Г. Галиев”Когда меняются месяцы". Укрепление чтения как основы для перехода от слогового чтения к чтению целыми словами, а также постепенного увеличения скорости чтения. Г. Галиев “Айлар алышынганда”. Татар теленең үзенчәлекле авазларын дөрес әйтеп, иҗекләп укудан, әкренләп, йөгерек, аңлап, сүзләп укуга күчү.	1			
11	Николай Сладков “ Наступила осень”. Ознакомление содержанием рассказа.Составить план и рассказать содержание текста. Н.Сладков “Көз җитте”. Хикәянең эчтәлеге белән таныштыру.Планны төзеп бетерү һәм текстның эчтәлеген сөйләү.	1			
12	Внеклассное чтение. “Осенняя красота”. Чтение про себя. Класстан тыш уку “Көзге матурлык”. Эчтән укырга өйрәтү.	1			
Балачак мизгелләре -4 сәгать					
13	Ю. Шарапова”Волшебные слова". А. Бикчантаева “Приятное слово". Разбить текст на смысловые части и составить простой план под руководством учителя; определить основную мысль произведения с помощью учителя. Й.Шәрәпова “Тылсымлы сүзләр”. Ә. Бикчәнтәева “Тәмле сүз”. Текстны мәгънәле кисәкләргә бүлү һәм укытучы җитәкчелегендә гади план төзү; укытучы ярдәме белән әсәрнең төп уен билгеләү.	1			

14	Шаукат Галиев Про «спасибо!», Рафис Гиззатуллин “Волшебное слово”. Выразительное чтение стихотворения. Анализ. Развитие коммуникативного мышления, умения создавать правильные предложения. Ш.Галиев “Рәхмәтләр хакында”. Р.Гыйззәтуллин “Тылсымлы сүз”. Шигырьне сәнгатьле уку. Анализлау. Бәйләнешле фикерли белү сәләтен,дөрес җөмләләр төзү осталыгын үстерү.	1			
15	Накип Каштанов “ Злой мячик”. Ознакомление с содержанием рассказа. Выявление отношения автора к своим героям. Н.Каштанов “Ачулы туп”. Хикәянең эчтәлеге белән таныштыру. Авторның үз геройларына булган мөнәсәбәтен ачыклау.	1			
16	Накип Каштанов “ Злой мячик”. Содержание текста. Проверь себя. Мгновение детства. Формирование навыков самоконтроля и самореализации учебной деятельности. Н.Каштанов “Ачулы туп”. Текстның эчтәлеген сөйләү. Үзеңне тикшер. Балачак мизгелләре. Уку эшчәнлеге буенча үзконтроль һәм үзбәяләү күнекмәләрен формалаштыру.	1			
Ап-ак карлар яуганда -5 сәгать					
17	Ш. Бабич “Зимняя дорога”, Р.Миннуллин “Белая зима”. Выразительное чтение произведения. Беседа о сохранении богатства природы. Поиск ответов на вопросы. Ш.Бабич “Кышкы юл”. Р.Миңнуллин “Ак кыш”. Әсәрне сәнгатьле уку.Табигатьнең байлыгын, муллыгын саклау турында әңгәмә. Сорауларга җаваплар эзләү.	1			
18	Г. Бакиров “Зимняя игра“, Г. Ибрагимов”Снегопад". З. Дарзаман”Оттепель". Выразительное чтение произведения. Восхищение красотой природы. Объяснимое чтение рассказа. Усвоение содержания. Развитие навыков построения правильных предложений. Г.Бакир “Кышкы уен”, Г.Ибраһимов “Кар ява”. Җ.Дәрзаман “Җепшек көндә”. Әсәрне сәнгатьле уку. Табигатьнең матурлыгына соклану. Хикәяне аңлатмалы уку.Эчтәлекне үзләштерү. Бәйләнешле фикерли белү сәләтен,дөрес җөмләләр төзү осталыгын үстерү.	1			
19	З.Хуснияр”Загадки зимнего леса”, Г.Рахим “В нашей горе”. Выразительное чтение стихотворения. Анализ. Обобщение. З.Хөснияр”Кышкы урман табышмаклары”. Г.Рәхим “Безнең тауда”. Шигырьне сәнгатьле уку. Анализлау. Йомгаклау.	1			
20	Ш. Биккол”На опушке леса”. Р.Курбан “Праздник елки” Ознакомление с содержанием рассказа. Понимать авторскую точку зрения, выделять основную мысль текста. Выразительное чтение стихотворения. Анализ. Ш.Биккол “Урман читендә”. Яңа ел килгәндә. Р.Корбан	1			

	“Чыршы бәйрәме”. Хикәянең эчтәлеге белән таныштыру.Язучы әйтергә теләгән төп фикерне билгеләү. Шигырьне сәнгатьле уку. Анализлау.				
21	Ж Таржеманов “О –оо Дед мороз!” Чтение по ролям. Җ.Тәрҗеманов “Һай, кыш бабай”. Рольләргә бүлеп укырга өйрәтү.	1			
Яраткан кошларыбыз һәм хайваннарыбыз -4 сәгать					
22	Г. Сагирев “Акбай”. Р. Валиева “Белая кошка. Выразительное чтение. Ознакомление с содержанием рассказа. Составление плана, пересказ. М.Хусаинов “Наши друзья”,Р.Батулла “Зайчонок Нуяк” Ознакомление с содержанием текста. Г.Сәгыйрев “Акбай”. Р.Вәлиева “Ак песи”. Шигырьне сәнгатьле уку. Анализлау. Хикәянең эчтәлеге белән таныштыру. План төзү һәм текстның эчтәлеген сөйләү. М. Хөсәен “Безнең дусларыбыз”. Р.Батулла. “Куян баласы Нуяк” Хикәянең эчтәлеге белән таныштыру.Язучы әйтергә теләгән төп фикерне билгеләү.	1			
23	А.Кари “Тиен”, М. Джалиль “Кукушка”, А. Бикчантаева “Как утка стала победительницей”, Ш.Галиев “Жеребёнок”.Выразительное чтение. Анализ. Ә.Кари “Тиен”,М.Җәлил “Күке”. Ә.Бикчәнтәева “Үрдәк беренчелекне алган”, Ш.Галиев “Колынкаем”. Шигырьләрне сәнгатьле уку. Анализлау.	1			
24	З.Хуснияр “Раскаяние дятла”, литовская народная сказка “Послушный кот” Сравнение персонажей одного и разных произведении; выражение своего отношения к литературному произведению и персонажам. З.Хөснияр “Тукран тәүбәсе”. “Итәгатьле мәче” литва хал. Әкияте. Бер үк һәм төрле әсәрләрнең персонажларын чагыштыру; әдәби әсәргә һәм персонажларга карата үз мөнәсәбәтеңне белдерү.	1			
25	“Кто что любит”, Мышка, курица, тетерева” Татарские народные сказки; казахская народная сказка “Щедрый Верблюд”, Венгерская народная сказка “Жадность погубила” Понимание слов и словосочетаний, используемых в тексте. “Кем нәрсә ярата” “Тычкан, тавык,көртлек”тат.хал.әкияте. “Юмарт дөя” , “Комсызлык бәласе” венгр хал. Текстта кулланылган сүз һәм сүзтезмәләрне аңлау. Күпмәгънәлелек очракларын аеру, чагыштыруларны билгеләү.	1			
Яз килә, яз көлә – 3 сәгать					
26	А. Бикчантаева “Месяц апрель” Выразительное чтение. Определение темы и названия. Развитие коммуникативного мышления, умения создавать правильные предложения. М.Шабаев “Половодье”, Г.Лотфи “Скворец” Умение читать выразительно текст. Р.Миннуллин “Весна пришла в наш дом” Выразительное чтение. Определение темы и названия. Умение понимать авторскую точку зрения. Г. Рахим “Город ворон”. Выразительное чтение. Определение темы и названия.	1			

	Ә.Бикчәнтәева “Апрель ае.” Сәнгатьле уку.Темасын һәм исемен ачыклау. Бәйләнешле фикерле белү сәләтен,дөрес җөмләләр төзү осталыгын үстерү. М.Шабаев “Ташу”, Г. Лотфи “Сыерчык. Сәнгатьле уку күнекмәләрен ныгыту. Р.Миңнуллин “Яз керде өебезгә”. Әсәрне сәнгатьле уку. Темасын һәм исемен ачыклау. Язучы әйтергә теләгән төп фикерне билгеләү. Г.Рәхим “Каргалар шәһәре”,сәнгатьле уку. Темасын һәм исемен ачыклау.				
27	З. Ахмеров “И деревья болеют” анализ после чтения, определение основной идеи. Р. Гиззатуллин “Отчего рябина кислая” Рассказать содержание произведения по готовому плану, самостоятельное выполнение заданий по тексту. З.Әхмәров. “Агачлар да авырый”. Укып анализлау, төп идеясен билгеләү. Р.Гыйззатуллин “Миләш нигә әче”. Әзер план буенча әсәр эчтәлеген сөйләү; текст буенча сорау һәм биремнәрне мөстәкыйль үтәү.	1			
28	Внеклассное чтение.Р.Корбан “Праздник Победы” Выразительное чтение. Определение темы и названия. Х.Халиков “Спасибо вам, ветераны” Беседа о ветеранах. Проверь себя. Весна приходит, весна смеется. Обобщение знаний. Класстан тыш уку. Р.Корбан “Җиңү бәйрәме”.Сәнгатьле уку. Темасын һәм исемен ачыклау. Х.Халиков “Рәхмәт сезгә ветераннар”. Ветераннар турында әңгәмә үткәрү. Үзеңне тикшер. Яз килә, яз көлә. Белемнәрне гомумиләштереп кабатлау.	1			
	Тату гаилә -3 сәгать				
29	Г.Гилманов Родословное древо. Г. Тукай “Наша семья” И.Юзеев “ У каждого свое дело” Выразительное чтение. Анализ. Сравнение по содержанию. Г.Гилманов “Хочу быть цветком” чтение текста.Анализ. Работа над навыками беглого чтения. Г.Гыйлҗманов. Нәсел агачы Г.Тукай “Безнең гаилә”. И.Юзеев “Һәркемнең үз эше”. Шигырьләрне сәнгатьле уку. Анализлау.Эчтәлекләре буенча чагыштыру.Гаилә, нәсел сүзләрен ачыклау Г.Гыйлманов “Чәчәк буласым килә”.Әсәрне сәнгатьле уку. Анализлау. Йөгерек уку күнекмәләре өстендә эшләү.	1			
30	Б.Рахимова “Колыбельная”, з Воскресенская “Мама”,К. Булатова “Нет у мамы дочки” Выразительное чтение. Анализ. Беседа о мамах. Р. Мингалим “Были бы крылья” анализ после чтения, определение основной идеи. Б. Рәхимова “Бишек җыры” З.Воскресенская “Әни”. Шигырьне сәнгатьле уку. Анализлау. К.Булатова “Әниемнең кызы юк бит”. Әсәрнене сәнгатьле уку. Анализлау.Әниләр турында әңгәмә. Р.Мингалим “Канатларың булса”. Укып анализлау, әсәрнең төп идеясен билгеләү.	1			

31	Р. Миннуллин “Сын и мать”, И.Юзеев “Бабушка” А. Ихсан “Благодарность матери”, Б.Гримм “Горшок каши” анализ после чтения, определение основной идеи. Работа над выразительностью. Проверь себя. Дружная семья. Обобщение знаний. Р.Миңнуллин “Улы белән әнисе”, И. Юзеев “Дәү әнием”. Язучы әйтергә теләгән төп фикерне билгеләү. Ә.Ихсан “Ана рәхмәте”. Әсәрнең исемен анализлау. Гримм “Боткалы чүлмәк”.Укып анализлау, төп идеясен билгеләү. Сәнгатьле уку күнекмәләре өстендә эшләү. Үзеңне тикшер. Тату гаилә. Белемнәрне гомумиләштереп кабатлау.	1			
	Җиләкле җәй -2 сәгать				
32	Ж.Дарзаман “Здравствуй, лето” умение выделятьосновную мысль. Ш.Галиев “Вкусное лето”, Б. Рахмат “Самое весёлое время”. Умение выделять основную мысль текста. Ж.Дәрзаман “Саумы җәй”. Укып анализлау, төп идеясен билгеләү. Ш.Галиев “Тәмле җәй” Б.Рәхмәт “Иң күңелле чак”. Язучы әйтергә теләгән төп фикерне билгеләү.	1			
33	Промежуточная аттестационная работа. Проверка знаний. Арадаш аттестация эше. Белемнәрне тикшерү.	1			
34	Л. Лерон “Летний спор” Выразительное чтение. Анализ. Э.Шафигуллина “Сабантуй” Анализ, выделять основную мысль текста. Напоминание о национальных традициях татарского народа. Р.Корбан “Солнце – наш друг”. Выразительное чтение рассказа. Анализ. Л.Лерон “Җәйге бәхәс” Шигырьне сәнгатьле уку. Анализлау. Э.Шәрифуллина “Сабантуй”. Укып анализлау, төп идеясен билгеләү. Татар халкының милли гореф – гадәтләрен искә төшерү. Р.Корбан “Кояш безнең дустыбыз”. Әсәрне сәнгатьле уку. Анализлау.	1			

Прошито, пронумеровано и скреплено
печатью 15 (пятнадцать) листа(ов)
Директор МБОУ «Балтасинская СОШ»
___________ Г.Ф.Гилязова
(подпись)
«_29_» _августа_ 20_22_ года